

سپهرغرب، گروه اجتماعی – شکبیا گولیوند:

در روزگاری که سبک‌های زندگی و نگاه جامعه به بانوان باید اصلاح شود تا در کنار توجه به بُعد انسانیت آن‌ها بتوان قدم در مسیر ارتقای بُعد اجتماعی بانوان و نسل‌های بعدی برداشت، به‌راستی‌که الگوهای رفتاری حضرت زهرا (س) راه پرورش زنان تراز اسلامی و تحقق این امر است تا بتوان به‌نوعی، هم الگوی مناسبی به زنان معرفی کرد و هم قدم در مسیر تعالی افراد و نائل آمدن نسل‌های بعدی به کمال برداشت.

موضع قرآن و مسلمانان صدر اسلام گواه این حقیقت است که وجود زن به‌اندازه مرد در زندگی حیاتی است و او نه در مرتبه‌ای پایین‌تر از مرد قرار دارد و نه آنکه از یک‌جبهت فرودست محسوب می‌شود.

زن در اسلام به‌عنوان شریک مساوی و کامل مرد در تولید نسل یش بر رسمیت شناخته می‌شود. مرد، پدر و زن، مادر است و هر دو برای زندگی ضروری و لازم هستند. نقش زن کمتر از مرد حیاتی نیست. با این شراکت او در هر جنبه‌ای دارای سهم مساوی و حقوق مساوی است، مسئولیت‌های برابری را بر عهده می‌گیرد و در درون او همان‌قدر توانایی و انسانیت است که در شریک او. در رابطه با این اشتراک برابر در تولید نسل انسان خداوند می‌فرماید: «ای مردم، ما همه شما را نخست از مرد و زنی آفریدیم و آنگاه شعبه‌های بسیار و قبایل مختلف گردانیدیم تا یکدیگر را بشناسید.»

از سویی، زن در انجام مسئولیت‌های شخصی و جمعی و همچنین دریافت پاداش برای اعمال نیکش با مرد برابر است. او به‌عنوان یک شخصیت مستقل، دارای کیفیت‌های انسانی و قابل تمایلات معنوی شناخته شده است. طبیعت انسانی او نه پست‌تر و نه متحرف‌تر از مرد است. هر دو اعضای یکدیگرند. خداوند می‌فرماید: «پس خدای آن‌ها دعایشان را مستجاب کرد (و فرمود): عمل هیچ‌کس را، از مرد و زن بی‌همد نگذارم. شما از یکدیگرید…»

زن در دنبال‌کردن آموزش و یافتن دانش با مرد برابر است. هنگامی‌که اسلام طلب علم را بر مسلمانان واجب نمود، هیچ تفاوتی میان زن و مرد قائل نشد. در حدود چهارده قرن پیش، محمد (ص) اعلام کرد که طلب علم بر هر مسلمانی از زن و مرد واجب است. چنین اعلامی بسیار آشکار و روشن است و در طول تاریخ توسط مسلمانان به اجرا گذاشته شده است. زن دارای حق آزادی‌بیان درست به اندازه مرد است. آرای درست از موردتوجه قرار می‌گیرد و نمی‌تواند تنها به خاطر اینکه به جنس مؤنث تعلق دارد کنار گذاشته شود. از قرآن و تاریخ گزارش شده است که زنان نه‌تنها عقاید خود را اذانه بیان می‌کردند بلکه با پیامبر و یا سایر رهبران مسلمان بحث کرده و یا در مباحث جدی شرکت می‌کردند.

به‌علاوه گاه اتفاق می‌افتاد که زنان مسلمان نظر خود را در مورد موضوعات قانونی مربوط به عموم مطرح می‌کردند و با خلیفه مخالفت می‌نمودند و سپس خلیفه استدلال درست این زنان را می‌پذیرفت. یک مورد خاص از چنین مواردی در زمان خلافت عمربن خطاب اتفاق افتاد. شواهد تاریخی نیز نشان می‌دهند که زنان در زندگی جمعی مسلمانان صدر اسلام، به‌خصوص در مواقع اضطراری شرکت داشتند. زنان ارتش اسلام را در جنگ‌ها همراهی می‌کردند تا از زخمی‌ها پرستاری کرده، مایحتاج را تأمین کنند، به مجاهدان خدمت کنند و غیره. آن‌ها پشت میله‌های آهنی حیس نبودند و یا موجوداتی بی‌ارزش و فاقد روح درنظر گرفته نمی‌شدند.

اسلام به زن حقوق مساوی در عقد قرارداد، معاملات، کسب درآمد و مالکیت مستقل اعطا می‌کند. زندگی او، مایملکتش و آبرویش به همان اندازه مرد مورداحترام است. اگر زن مرتکب خلافی شود، در یک مورد یکسان مجازات او بیشتر یا کمتر از یک مرد نیست. اگر فریب داده شود یا مجروح شود، بازداشت لازم را درست به‌اندازه مردی در همان موقعیت دریافت می‌کند.

به‌راستی‌که در اسلام تنها به بیان آماري حقوق زن بسنده نداشت بلکه تمام تلاش در جهت حفظ حقوق زنان است. اسلام هرگز افرادی که متمایل به تعصب علیه زنان و یا تبعیض میان زن و مرد هستند را نمی‌پذیرد. قرآن بارها و بارها کسانی را که معتقد بودند زنان پست‌تر از مردان هستند را مورد سرزنش قرار می‌دهد.

جای از به رسمیت شناختن زن به‌عنوان موجود انسانی مستقلی که وجودش به‌طور مساوی برای بقای بشریت ضروری است، اسلام به او سهمی از ارث داده است. پیش از اسلام، نه‌تنها به زن سهمی از ارث تعلق نمی‌گرفت بلکه خود زن به‌عنوان مایملکی

در نظر گرفته می‌شد که توسط مردان به ارث برده می‌شد. اسلام از آن مایملک قابل به ارث رسیدن، یک وارث ساخت و کیفیت‌های انسانی موجود در زن را به رسمیت شناخت. زن مسلمان همیشه همراه با سنتی قدیمی به نام «حجاب» است. اینکه زن می‌بایستی خود را با پرده افتخار، شرف، عفت، پاکي و انسجام بیاراید، امری اسلامی است. او باید از هر گونه رفتار یا حرکتی که احساسات مردان دیگر به‌غیراز همسر قانونی او را تحریک می‌کند و یا باعث سوءظن در مورد اخلاقیات او می‌شود، پرهیز کند. به او هشدار داده شده است که زیبایی‌ها یا جذابیت‌های فیزیکی خود را در مقابل بیگانگان به نمایش نگذارد. حجابی که او می‌بایست بپوشد چیزی است که می‌تواند نفس او را از ضعف‌ها، ذهن او را از مشغولیت، چشمانش را از نگاه‌های شهوت‌آمیز و شخصیتش را از بی‌اخلاقی حفظ کند. اسلام به‌شدت نگران انسجام زن، سالم ماندن اخلاقیات و روحیه او و حفظ شخصیت و منش اوست.

تأیه‌حال روشن شد که مقام زن در اسلام به‌طور بی‌سابقه‌ای رفیع و به‌طور واقع‌گرایانه‌ای متناسب با طبیعت اوست.

جایگاه کامل زن در این آیه قرآن تصویر شده است: و زنان را بر مردان حقی است، همچنان که مردان را بر زنان، بر اساس آنچه صحیح است و مردان را بر آنان به میزانی برتری است (امتیازاتی همچون برخی موارد ارث).

این امتیاز، علتی برای برتری و یا اعتبار بخشیدن برای تسلط بر زن نیست. این برتری متناسب مسئولیت‌های اضافه مرد است و به‌منظور جبران تعهدات نامحدودی است که بر عهده اوست. این مسئولیت‌های اضافه است که به مادر در بعضی جنبه‌های اقتصادی تا حدی نسبت به زن برتری می‌دهد. این یک درجه بالاتر در انسانیت و یا در شخصیت نیست. این حتی به معنی تسلط یکی بر دیگری و یا سرکوب یکی توسط دیگری هم نیست. این یک تقسیم رحمت خداوند بر اساس طبیعتی است که خدا خالق آن است و او بهتر از هر کس می‌داندس که چه چیزی برای زن و چه چیزی برای مرد نیکوست. خداوند مطلقا بر حق است هنگامی‌که می‌فرماید: «ای مردم از پروردگارتان پروا کنید، همانا که شما را از یک تن یگانه بیافرید و همسر او را هم از او پدید آورد و از آن دو، مردان و زنان بسیاری راکنند».

بدین‌سان بخشی از جایگاه زنان در قرآن کریم را می‌بینیم اما به‌راستی چه قدر توانست‌ایم که این جایگاه را برای زنان و دخترانمان تعریف و در جامعه راه را برای رسیدن به آن هموار کنیم؟ پراستی زن تراز اسلام باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

در همین راستا، منشور زن تراز انقلاب اسلامی نیز تدوین شد و سال ۱۳۹۲ بود که رئیس سازمان بسیج جامعه زنان با اشاره به تدوین این منشور خاطرنشان کرد: محتوای منشور زن تراز انقلاب اسلامی شامل تعاریفی است از نظرات مقام معظم رهبری در خصوص زنان که مشتمل بر ۳۵ سرصل کلی موضوعات مختلف را موردبحث و بررسی قرار داده است.

میثو اصالتی افزود: این منشور در دل خود موضوعات فراوانی همچون آگاه به مسائل سیاسی، سازنده خانواده، سربازان خط مقدم انقلاب، دوری از سنت و فرهنگ غریب، دارای ایمان آگاهانه، مایه آرامش و آسایش محیط خانواده، عفت، انتساب عملی به خاندان رسالت و صبر در حوادث را موردتوجه قرار داده است.

وی اظهار کرد: در این منشور سعی شده زن و خانواده تراز انقلاب اسلامی با شاخص‌ها و کارکردهای در نظر گرفته‌شده به‌صورت کاربردی مورداستفاده قرار بگیرد.

رئیس سازمان بسیج جامعه زنان در ادامه افزود: مایه آرامش زندگی و آسایش محیط خانواده، مشوق همسران در حمایت از انقلاب، عفیف و متقی، ایثارگر، صبور در حوادث، تأثیرگذار در دنیا (مؤثر و تأثیرگذار در دنیا)، دارای ایمان آگاهانه در مبارزات، پیش‌قدم در میدان جهاد و مبارزه، حافظ خون و

سپهرغرب گزارش می‌دهد:

الگوهای رفتاری حضرت زهرا(س) راه پرورش زنان تراز اسلامی

کارشناس مذهبی: مادران در جامعه اسلامی آموزگاران هدایت‌اند

مادر بودن یک نوع نبوت و رسالت الهی است

اختیار نظام سرمایه‌داری باشد، گفت: این نظام تأکید دارد که زن اگر برای من سودآور بود، او یک موجود موفق است و اگر سودآور نبود، موجودی موفق نیست چون هدفی که برای زن و در واقع، بُعد وجودی که برای زن تعریف‌شده، این است.

رسالت بانوان در دین مبین اسلام، رسیدن به هدایت و رشد است

حجت‌الاسلام احمدوند ادامه داد: اما در دین مبین اسلام، نگاه خداوند متعال به خلقت انسان چیز دیگری است، خداوند می‌فرماید «من انسان را خلق کردم تا او را به درجات عالی برسانم». هدف خداوند متعال، خلق یک موجودی است که با درک و فهم عمیق، قوه عقل و اختیاری که دارد بتواند مراتب کمال را در مسیر هدایت طی کند «إِنَّا هَدَيْنَاةَ السَّبِيلِ إِنَّمَا شَاكَرُوا وَإِنَّمَا كَفَرُوا». پس باید گفت که انسان وقتی به کمال رسیده که به هدایت رسیده باشد و هر وقت انسان از مسیر هدایت الهی فاصله گرفت، در آنجا از مسیر هدایت خودش جدا شده است.

وی با تأکید بر اینکه در خصوص بانوان نیز ما باید این‌را مطرح کنیم که آن مقامی که خداوند در دین مبین اسلام برای زنان تعریف کرده است، چیست؟ خاطرنشان کرد: رسالت بانوان در دین مبین اسلام، رسیدن به هدایت و رشد است و این مقتضای بُعد انسانی زنان است.

این کارشناس مسائل مذهبی با تأکید بر اینکه علاوه بر این‌که زنان به‌عنوان یکی از افراد جامعه انسانی محسوب می‌شوند، یک نقش مهم‌تری دارند، گفت: در دین مبین اسلام، افراد جامعه به سه قسمت تقسیم می‌شوند؛ افرادی که ارکان در جامعه هستند مانند انبیا و اولیای الهی، دوم؛ افرادی که رکن نیستند اما می‌توانند در مسیر رشد و تربیت افراد جامعه مؤثر باشند و سوم؛ افرادی که در مسیر فراگیری رشد و تربیت هستند.

مادران در جامعه اسلامی آموزگاران هدایت‌اند

حجت‌الاسلام احمدوند با بیان اینکه در این زمینه نقش زنان چیست؟ مطرح کرد: بنابر آموزه‌های دین مبین اسلام، زن موجودی است علاوه بر این‌که مسیر هدایت را طی می‌کند، هموارکننده مسیر هدایت برای تربیت‌یافتگان خودش نیز است.

وی با تأکید بر اینکه درواقع، دین مبین اسلام به زن فراتر از یک نگاه فردی است، ادامه داد: نگاه اجتماعی جهان اسلام به زن نشان می‌دهد که زنی که به مرحله هدایت رسیده موظف است که فرزندان خودش را نیز به این مسیر هدایت برساند.

این دانش‌پژوه فلسفه و کلام با بیان این موضوع خاطرنشان کرد: معلمی، رسالتی است که خداوند در وجود زنان به ودیعه گذاشته، بدین‌سان است که مادر در جامعه اسلامی آموزگار هدایت و به‌نوعی تبیین‌کننده مسیر هدایت و شریعت برای رسیدن به کمال انسان است.

حجت‌الاسلام احمدوند با بیسان اینکه از این دو جهت نباید نسبت به مقام زن غافل باشیم، افزود: اگر مقام زن را در این زمینه نادیده بگیریم، مطمئن باشیم‌که ضربه‌های جبران‌ناپذیری بر پیکره جهان بشریت واردشده و این‌که امروز جامعه بشریت به تصویری رو به افول و زوال از خود نشان می‌دهد، علتش به خطر افتادن و نادیده گرفتن جایگاه زنان در جامعه است.

وی با تأکید بر این‌که زنان در جامعه نقش بسیار مهمی دارند، خاطرنشان کرد: قرآن کریم، تعبیرش از بانوان این است: «نَسَاؤُكُمْ خِرْتُ لَكُمْ» زنان شما همان زمین حاصلخیزی هستند که شما در آن می‌توانید بهترین میوه‌ها و ثمرات را به دست بیاورید.» یعنی شما اگر می‌خواهید فرد مؤمن و مبادی‌آداب، توجه‌کننده به علم، پاینده به ارزش‌ها و احترام گزارنده به ارزش‌ها در جامعه داشته باشید باید به‌دنبال مادران جامعه بگردید.

جهان اسلام، مقامی بالاتر از مادر بودن را برای زنان در نظر نگرفته است

این دانش‌پژوه فلسفه و کلام با بیان اینکه مادر جامعه اگر فردی رشد یافته باشد و به کمال رسیده باشد، مطمئن باشیم‌که آن مادر در رساندن افراد

جامعه به مقام کمال مهم‌ترین نقش را ایفا می‌کند، اظهار کرد: اگر خدای‌ناکرده این مادر خودش سهمی از رشد و کمال نداشته باشد، مطمئن باشید که حتی اگر بهترین مقامات را داشته باشد و پدر جامعه بهترین فرد اجتماعی باشد به تعبیر قرآن کریم، پدر جامعه انبیای الهی باشد اما در این زمینه مادر با او همکاری نکند، رفتار یک‌طرفه پدر صد درصد نتیجه نخواهد داشت.

حجت‌الاسلام احمدوند در این زمینه به مصداق‌ها اشاره کرد و افزود: می‌توان این موضوع را در قرآن کریم در خصوص فرزند نوح مشاهده کرد.

وی با تصریح بر اینکه مهم‌ترین شاخصه‌ای که در جهان اسلام برای یک زن تراز و الگو معرفی‌شده، این است که آن زن رشد یافته باشد و در مسیر رشد یافتن فرزندانش قدم بردارد.

جهان اسلام، مقامی بالاتر از مادر بودن را برای زنان در نظر نگرفته است، در این زمینه به روایت پیامبر (ص) اشاره کرد و گفت: در این روایت آمده است که «الجنة تحت أقدام الأمهات، بهشت زیر پاهای مادران شما است» و این روایت از بچگی هم برای ما تکرار شده اما به ما گفتند که این موضوع یعنی اگر می‌خواهی وارد بهشت شوی، باید تواضع کنی و خاک زیر پای مادر باشی اما بعدها با تعبای دیگری که آشنا شدیم، دیدیم بهشت زیر پای مادران است یعنی مقام مادر به‌قدری بالا است که بهشت با آن‌همه مقام و جایگاهش از مقام مادر پایین‌تر است، پایین‌تر در حدی که زیر پای مادران است.

حجت‌الاسلام احمدوند با بیان اینکه باید به این نکته توجه داشت که قدم اول، مادر بودن است، تصریح کرد: یک خانم در جامعه ما باید توجه داشته باشد که نگاه او به ارزش‌ها و فاکتورهای کمال در جامعه یک‌طرفه نیست، این‌طور نیست که ما بگوییم که مسادر اگر خوب بود، تنها خودش خوب است و اگر بد بود، تنها خودش بد است بلکه در جامعه، گاه بد بودن مادر به قیمت بد شدن فرزندان به قیمت گمراه شدن و به ضلالت کشیده شدن فرزندان منتهی می‌شود و خوب بودن یک مادر کار را به‌جایی می‌رساند که یک امت نجات پیدا می‌کند یعنی هم خودش را نجات داده و هم توانسته فرزندانش را به نجات برساند.

وی با بیان اینکه در وجود مقدس حضرت زهرا (س) همین موضوع صدق می‌کند، گفت: شخصی خدمت امام صادق (ع) رسیدند و سؤال کردند که چرا فاطمه زهرا (س)، زهرا نامیده شد؟

حجت‌الاسلام احمدوند با تصریح بر اینکه زهرا در جهان عرب به شیء نورانی گفته می‌شود، ادامه داد: امام صادق (ع) در پاسخ به آن سؤال فرمودند بدلیل آن‌که فاطمه زهرا (س) از نور عظمت خداوند متعال خلق شده است. چون خداوند متعال، نور هدایت خود را در وجود فاطمه زهرا (س) قرار داد تا از وجود فاطمه زهرا (س) امامانی خلق شده و آن‌ها هدایتگر خلق می‌شوند.

مسادر بودن یک نوع نبوت و رسالت الهی است

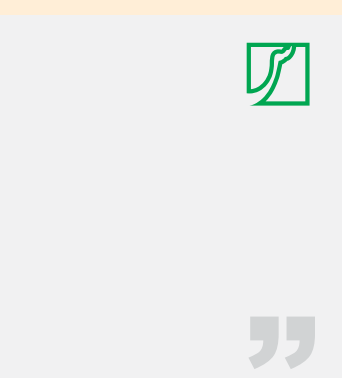
وی با تأکید بر این‌که باید به این نکته توجه داشته باشیم که مقام مادر بودن، آن مادر بودنی که قرآن کریم راجع به آن صحبت می‌کند، صرف این نیست که مادر یعنی موجودی که انسان از آن متولد می‌شود، اظهار کرد: مادر بودن یک نوع نبوت و یک رسالت الهی است همان‌طور که یک پیغمبر برای رشد امت خودش و رسانیدن آن‌ها به کمال زحمت می‌کشد، مادر برای رشد کردن فرزندانش باید زحمت بکشد و آن رسالت خودش را انجام بدهد.

این کارشناس مسائل مذهبی در بخش پایانی سخنان خود تأکید کرد: زنی که در تراز جهان اسلام است، زنی است که بی‌تفاوت به فرزندان خود و محیط اطرافش نباشد.

در روزگاری که سبک‌های زندگی و نگاه جامعه به بانوان باید اصلاح شود تا در کنار توجه به بُعد انسانیت آن‌ها بتوان قدم در مسیر ارتقای بُعد اجتماعی بانوان و نسل‌های بعدی برداشت، به‌راستی‌که الگوهای رفتاری حضرت زهرا (س) راه پرورش زنان تراز اسلامی و تحقق این امر است تا بتوان به‌نوعی، هم الگوی مناسبی به زنان معرفی کرد و هم قدم در مسیر تعالی افراد و نائل آمدن نسل‌های بعدی به کمال برداشت، اما این قدم‌ها چه مواردی را شامل می‌شوند و چه قدر در این مسیر، برنامه‌ریزی‌شده بنیادین قدم برداشت‌هایم، جای بحث دارد که در بخش دوم این نوشتار به بررسی وضعیت کنونی جامعه می‌پردازیم و در خصوص اینکه آیا توانست‌ایم در مسیر پرورش و تربیت زنانی در تراز اسلام قدم برداریم یا خیر، سخن خواهیم گفت.

تشویق مادر به «سقط جنین بی‌دلیل» توسط برخی پزشکان

به اسم «غربالگری!»

است که اکثر ناهنجاری‌ها تا زمان تولد از بین می‌روند یا بعد از تولد با جراحی قابل اصلاح هستند اما نظام سلامت ما می‌خواهد حق زندگی را از این جنین‌ها بگیرد.

جراح و متخصص زنان با انتقاد از نحوه عملکرد نظام سلامت در این زمینه گفت: به مادران باردار اعلام می‌شود که غربالگری اجباری نیست اما این مادران از طرف پزشک تحت فشار هستند و در مواردی تشویق به سقط می‌شوند!

سپهرغرب، گروه اجتماعی: یک جراح و متخصص زنان با بیان اینکه بسیاری از همکاران متخصص زنان نمی‌دانند با انجام سقط مرتکب چه گناهی می‌شوند و فکر می‌کنند برای حل مشکل باید صورت‌مسئله را پاک کرد، گفت: در مواردی مادران باردار از طرف پزشک تحت فشار هستند و تشویق به سقط می‌شوند!

دکتر صدیقه آیینی درباره غربالگری اجباری جنین و پیامدهای آن اظهار کرد: در زمان حاضر با توجه به قانون کشوری که در آن پزشکان ملزم به غربالگری فراگیر و همگانی هستند، در صورتی که پزشک بیمار را مجبور به انجام آزمایشات لازم نکند و نوزادی با نقایض مادرزادی متولد شود، پزشک مجرم شناخته می‌شود و پزشک مربوطه باید هزینه زیادی پرداخت کند!

وی ادامه داد: بسیاری از همکاران متخصص زنان نمی‌دانند با انجام سقط، مرتکب چه گناهی می‌شوند و فکر می‌کنند برای حل مشکل باید صورت مسئله را پاک کرد، بنابراین اعتقاد جمعی بر این است که نوزادان دارای نقایض مادرزادی نباید متولد شوند! به‌مانند که بسیاری از این نوزادان به‌صورت خود به خودی سقط می‌شوند؛ در واقع، قانون خلقت این